© Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δ.Ε.
Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)
Πανεπιστημιούπολη, 74 100 Ρέθυμνο
Τηλέφωνο: 0831-77605, 77635 Fax: 0831-77636
e-mail: ediamme@edc. uoc. gr
http://www.uoc.gr/diaspora

Το έργο χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους και την Ευρωπαϊκή Ένωση στα πλαίσια του Β΄ ΚΠΣ 1994-1999 (ΕΠΕΑΕΚ)

Διαβάζω και γράφω

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ Δ.Ε.
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΟΜΟΓΕΝΩΝ

Το "Πρόγραμμα Παιδείας Ομογενών" χρηματοδοτήθηκε
από την Επιτροπή της Ε.Ε. και το ΥΠΕΠΘ
στα πλαίσια του ΕΠΕΑΕΚ, έργο 1.1.ζ(δ)
και η υλοποίησή του πραγματοποιήθηκε
από το "Εργαστήριο Διαπολιτισμικών και Μεταναστευτικών Μελετών"
του Πανεπιστημίου Κρήτης.
Για την παραγωγή του διδακτικού υλικού
που περιέχεται στο παρόν τεύχος
εργάστηκαν τα παρακάτω πρόσωπα:

ΣΥΓΓΡΑΦΗ
Αναστάση Δήμητρα, Ασμέτη Χρυσάνθη, Βάμβουκας Μιχάλης, Κορφιάτη Αναστασία

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Υβέτ Παπαδοπούλου

ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ-ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μιχάλης Βάμβουκας

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
Μιχάλης Δαμανάκης

ΠΡΑΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΕΠΙΠΕΔΟ ΠΡΩΤΟ
ΤΕΥΧΟΣ 5^{ο}

Διαβάζω και γράφω

Για παιδιά ηλικίας 8-9 ετών (2^{η} τάξη)

1

Μάθημα Ελληνικών

Στο ελληνικό σχολείο

Μαθαίνουμε να μιλάμε,
να διαβάζουμε
και να γράφουμε ελληνικά.

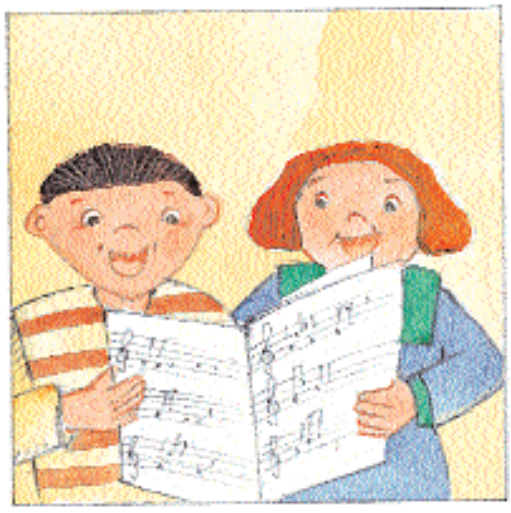

Μαθαίνουμε να τραγουδάμε
ελληνικά τραγούδια.

Μαθαίνουμε να χορεύουμε
ελληνικούς χορούς.

Μαθαίνουμε ν' αγαπάμε...

Στο ελληνικό σχολείο πολλές φορές οι δάσκαλοι μάς δείχνουν κάρτες με τις ομορφιές της Ελλάδας.

Συχνά κάνουμε όνειρα. Όλοι θέλουμε να δούμε από κοντά την Ελλάδα.

2

Ο Καραγκιόζης και οι αγκινάρες του πασά

Νιόνιος: (*χτυπάει την πόρτα*)
Ντουκ, ντουκ!

Κολλητήρι: Μπαμπάκο, βαράνε* την πόρτα.

Καραγκιόζης: Κολλητήρι, πες του πως δεν είμαι εδώ.

Νιόνιος: (*πιο δυνατά*): Νταγκ, ντουγκ!
Άνοιξε, ψυχούλα μου Καραγκιόζο!

Καραγκιόζης: Βρε, το γρουσούζη το Νιόνιο,
θα μου γκρεμίσει την παράγκα.

Κολλητήρι: Θείο, ο πατέλας* δεν είναι μέσα.

Νιόνιος: Αφού είσαι μέσα, Καραγκιόζο.
Σε άκουσα.

Καραγκιόζης: Η φωνή μου είναι μέσα.
Εγώ δεν είμαι, σου λέω.

Νιόνιος: Καλά, Καραγκιόζο, να φύγω
τότε. Να, ήθελα να σου πω
πως ο πασάς μοιράζει
φαγιά, αγκινάρες και
κουκιά.

Καραγκιόζης: Και δε μιλάς
τόση ώρα,γρουσούζη.
Αμέσως έφτασα.

Κολλητήρι: Σιγά, μπαμπάκο,
να πελάσω πλώτος.

* *βαράνε= χτυπάνε*
* *πατέλας= πατέρας*

3

Ένα ατύχημα

1

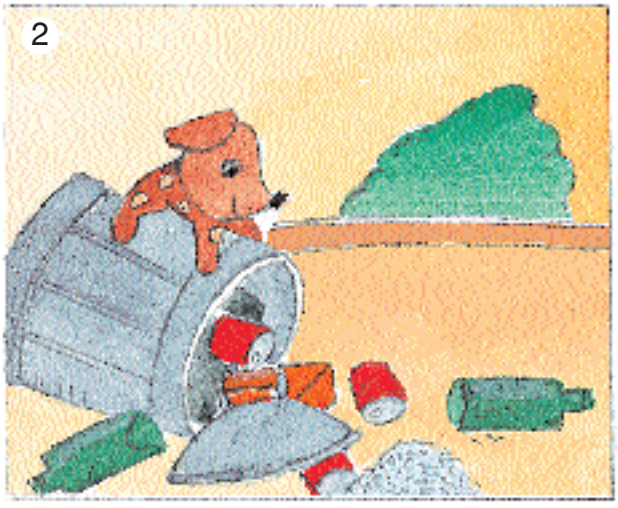

2

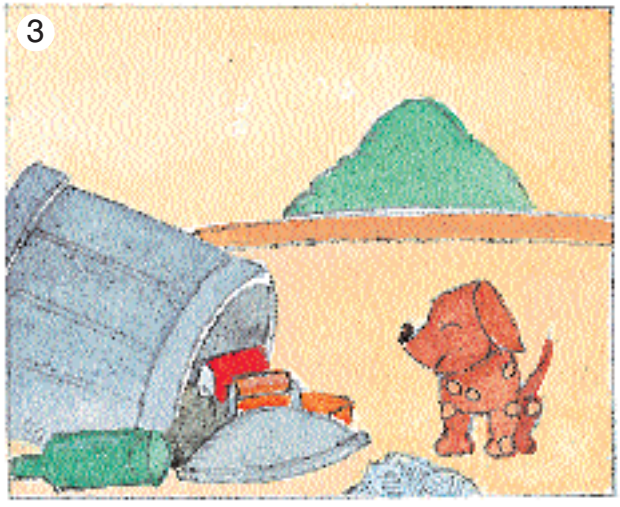

3

4

5

Α! ωραία! Έχεις το ποδήλατο, Κοσμά. Θ' ανέβω κι εγώ.
Εγώ, εγώ θ' ανέβω, που δεν έχω δικό μου ποδήλατο.

Ανεβαίνω κι εγώ. Θα κάνουμε ακροβατικά.
Αχ, όχι, όχι. Δε χωράτε όλοι. Θα πέσουμε.
Και με μένα τι θα γίνει; Χωρίς ποδήλατο θα μείνω;

Ένα ατύχημα

Ο Κοσμάς κάνει βόλτα με το ποδήλατό του στην παιδική χαρά. Εκεί είναι και όλη η παρέα.

Ισμήνη: Κοσμά, ν' ανέβω κι εγώ;
Κοσμάς: Έλα μπροστά.
Αντώνης: Κι εγώ, κι εγώ θέλω ν' ανέβω!
Κοσμάς: Άντε ανέβα κι εσύ! Έλα όμως πίσω.

Να κι η Μαρίνα. Προσπαθεί ν' ανέβει κι αυτή. Τα κατάφερε!
Ανέβηκε πάνω στους ώμους του Αντώνη!

Κοσμάς: Αχ, αχ ο Αζόρ. Θα μας ρίξει όλους.
Όχι, όχι. Είμαστε πολλοί,
μην ανεβαίνεις Αζόρ.

Ο Αζόρ όμως πού να καταλάβει. Πηδάει χαρούμενος πάνω στον Αντώνη και κλακ! Ξαφνικά βρέθηκαν όλοι ξαπλωμένοι κάτω στη γη.

Αίνιγμα:
Ήλιος δεν είμαι
ακτίνες έχω.
Πόδια δεν έχω
κι όμως τρέχω.

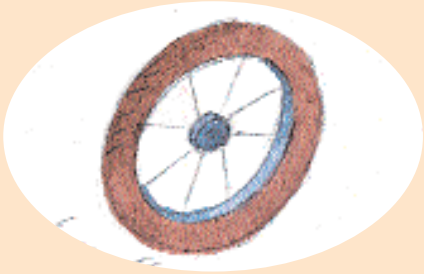

Ποδήλατο

Τι ποδήλατο καλό
είν' αυτό που έχω.
Τα πετάλια του πατώ
κι όλα τα γυρνώ.

Τι ωραία προχωρώ.
Τι καλά που τρέχω.
Το τιμόνι του βαστώ
κι όλους τους περνώ.

Μ. Κυνηγού-Φλάμπουρα

4

Το μωρό μας

1

2

3

4

5

Το μωρό μας

Δεν είναι πολλές μέρες που ήρθαν από την κλινική η μαμά με το μωρό μας.

Άλλο δεν κάνει τούτο το μωρό από το να κοιμάται και να κλαίει όταν πεινάει.

- Πολύ κλαψιάρικο είναι, λέω στον πατέρα μου.
- Μα πώς να μας εξηγήσει ότι πεινάει; Δεν έχει άλλον τρόπο, μου λέει, ο πατέρας.

Το μωρό κουνάει τα χέρια του πέρα δώθε. Ο πατέρας βάζει το δάχτυλό του στη χουφτίτσα του. Κι εκείνο το σφίγγει.

- Δύναμη που έχει! λέει ο πατέρας με θαυμασμό.
- Κι εγώ μπορώ. Και πιο δυνατά ακόμα, του λέω.
- Μα βέβαια, μου απαντάει. Δεν είστε το ίδιο. Εσύ είσαι πολύ πιο δυνατός. Κι ακόμα ξέρεις και μιλάς.

Όταν είμαστε μόνοι με τον αδερφό μου, βάζω κι εγώ το δάχτυλό μου στη φούχτα του.

Κι αυτός το σφίγγει. Για την ώρα είναι το μόνο παιχνίδι που ξέρει.

Άννα Γκέρτσου-Σαρρή
Διασκευή

Το μωρό μας

Το μωρό μας το καλό
τ' αγκαλιάζω, το φιλώ.
Έχει μόνο ένα δοντάκι
και γελά σαν γεροντάκι.

Τι καλόκαρδο μωρό!
Φανταστείτε το γαμπρό.
Φανταστείτε το πατέρα
και παππούλη κάποια μέρα.

Γ. Κρόκος

5

Η μαμά άργησε

- Αλεξίου! Ποιος είναι στο τηλέφωνο;
- Καλησπέρα, θεία! Είμαι ο Κοσμάς. Μήπως...
- Σίγουρα ψάχνεις τη μαμά σου! Εδώ είναι, αγόρι μου. Θέλεις να τη φωνάξω;
- Ναι!
- Γεια σου, χρυσό μου. Συμβαίνει τίποτα;

- Πού είσαι; σε περίμενα στις 7.
- Με συγχωρείς, πουλάκι μου..., μα έπρεπε να περάσω απ' τη θεία για να...
- Καλά βρε μαμά, δεν έχουμε πει να παίρνουμε τηλέφωνο, όταν...

Πώς τηλεφωνώ

Βρίσκω τον αριθμό τηλεφώνου που χρειάζομαι και τον γράφω σ' ένα χαρτάκι.

Σηκώνω το ακουστικό και το βάζω στο αφτί μου. Ακούω συνέχεια ένα τουουου ...

Παίρνω έναν - έναν, με τη σειρά, όλους τους αριθμούς και περιμένω.

Μόλις μου μιλήσουν, λέω πρώτα το όνομά μου και μετά τι θέλω.

- Μπορείς να διηγηθείς, πώς τηλεφωνείς με τηλεκάρτα;

Το τηλέφωνο της Ισμήνης χτυπά:
- Ισμήνη Κοραή. Ποιος παρακαλώ;
- Θα ήθελα να μιλήσω με την κυρία Κοραή. Θα είναι σίγουρα η μαμά σου!
- Η μαμά μου δεν μπορεί να σας μιλήσει αυτή τη στιγμή. Θέλετε να αφήσετε κάποιο μήνυμα;
- Όχι, ευχαριστώ.
  Θα ξανατηλεφωνήσω. Αντίο.
- Γεια σας.

Το βράδυ η Ισμήνη λέει στους γονείς της πως κάποια κυρία ζήτησε τη μαμά στο τηλέφωνο.
- Ποια ήταν; ρώτησε η μαμά.
- Δεν μου είπε το όνομά της.
- Τι ήθελε;
- Δεν ξέρω.
  Είπε ότι θα ξανατηλεφωνήσει.

Αίνιγμα
Μιλάει χωρίς γλώσσα
και ακούει χωρίς αφτιά.
Τι είναι;

(ολοφέγγι οι)

6

Ο πατέρας, η μητέρα κι εγώ

Σαν με κρατά απ' το χέρι
στα πόδια έχω φτερά,
τίποτα δε φοβάμαι
κι έχω κρυφή χαρά.

Και τον πατερούλη
αγαπώ πολύ
και του δίνω ένα γλυκό φιλί.

Σαν χτυπήσω, θα τρέξω
Στην αγκαλιά της μητέρας μου
θα πέσω.

Μ' ένα φιλάκι της μητέρας,
κάθε πόνος πάει μακριά.

Ο πατέρας μου

Σαν περπατώ, σαν τρέχω, σαν παίζω χαρωπά,
κάποιος για μένα πάντα κρυφά καρδιοχτυπά.

Στη ζέστη, στο λιοπύρι, στο χιόνι, στη βροχή,
για μένα όλο δουλεύει, δε σταματά στιγμή.

Σαν με κρατά απ' το χέρι στα πόδια
έχω φτερά,
τίποτα δε φοβάμαι κι έχω κρυφή χαρά.

Πώς θέλω να του μοιάσω,
να γίνω όπως κι αυτός,
γεμάτος καλοσύνη, ψηλός και δυνατός!

''Πατέρα!'' του φωνάζω και μου χαμογελά,
σκύβει και μ' αγκαλιάζει και με γλυκοφιλά.

Η μανούλα μου

Έχω μια γλυκιά μανούλα
που πολύ με αγαπά.
Νύχτα μέρα με φροντίζει
και για με καρδοχτυπά.

Σαν γλιστρίσω και χτυπήσω
θε να τρέξω στο λεπτό
στην αγκάλη της να πέσω
με λαχτάρα και καημό.

Μ' ένα της γλυκό φιλάκι
κάθε πόνος πάει μακριά
κι είν' η πιο ζεστή φωλίτσα
η γλυκιά της αγκαλιά.

Στίχοι: Α. Καψάσκη - Λάμπρου

Το μυστικό μου

Το μεγάλο μυστικό μου
σ' όλους τώρα θα το πω.
Πιο πολύ στον κόσμο
απ' όλα
τη μαμά μου αγαπώ.

Όμως και τον πατερούλη
αγαπώ πολύ-πολύ
και γι' απόδειξη του δίνω
ένα πολύ γλυκό φιλί.

7

28η Οκτωβρίου

Στερέωσε καλά την άκρη.

Μη φοβάσαι. Σ' αυτά είμαι πρώτος. Θα βάλω και μια πινέζα και θα 'ναι εντάξει.

Έμαθες το ποίημά σου;

Βέβαια! Από χθες το 'χω μάθει.

Ο αδερφός μου, ο Γιώργος,
μου ‘πε πως ετοιμάζουν
ένα θέατρο τα παιδιά
της τάξης του.
Α, ναι, το ξέρω!
Μου το ‘πε η ξαδέρφη μου,
η Ισμήνη.
Θα το παρακολουθήσει
όλο το σχολείο.

Στη γιορτή θα χορέψουμε
κι ελληνικούς χορούς.

Εγώ ξέρω μόνο καλαματιανό.
Εσύ τους ξέρεις όλους τους
χορούς;
Ναι,
τους έχω μάθει
από πέρυσι.

Θα κάνουμε και παρέλαση;

Ναι, δεν άκουσες που το είπε η κυρία Ασπασία;

Είναι έτοιμο το πρόγραμμα της γιορτής;

Ναι, αύριο θα το δώσουμε στα παιδιά για να το μάθουν και οι γονείς τους.

Η γιορτή του ΟΧΙ

Κάτω απ' τη σημαία
στο σχολείο μπροστά
τα παιδιά γιορτάζουν,
τα ελληνόπουλα.

Όχι στους τυράννους!
Όχι στη σκλαβιά!
Ζήτω η ειρήνη!
Ζήτω η λευτεριά!"

΄Υστερα στο ηρώο
στέκουν σιωπηλά.
Κι ακουμπούν στην πλάκα
αγριολούλουδα.

Κώστας Καλαπανίδας

Το Σαράντα

Πάνω στης Πίνδου τις κορφές σε κάθε κόχη,
Βροντόλαλο αντιλάλησε το ΟΧΙ.

Κι όλοι το ξέρουν από τότε και για πάντα
Αθάνατο πως είναι το Σαράντα.

Γιώργος Σουρέλης

8

Πόλεμος ή ειρήνη;

Κάποτε σ' ένα πάρκο ένα κορίτσι είδε ένα λυπημένο αγόρι.
- Θέλεις να παίξουμε; ρώτησε το κορίτσι.
- Θέλω, αλλά δεν έχω παιχνίδια. Δεν ξέρω να παίζω. Στη χώρα μου τα παιδιά δεν παίζουν.

- Πώς τη λένε τη χώρα σου;
- Χώρα του πολέμου. Εκεί δεν έχει πάρκα για τα παιδιά. Οι άνθρωποι δεν γελάνε. Η μητέρα μου κλαίει κάθε μέρα και ο πατέρας μου δεν είναι ποτέ στο σπίτι.
- Τι κρίμα! στη δική μου χώρα οι μητέρες τραγουδούν και οι πατέρες παίζουν με τα παιδιά τους. Όλοι είναι χαρούμενοι εκεί. Θέλεις να έρθεις στη χώρα μου; Θέλεις να πάμε μαζί στη χώρα της ειρήνης;

Το αγοράκι δεν πήγε στη χώρα της ειρήνης. Πήγε όμως το κοριτσάκι στη χώρα του πολέμου και όλα άλλαξαν εκεί. Ο πόλεμος σταμάτησε εκεί. Οι δρόμοι γέμισαν με γελαστά παιδιά. Η Ειρήνη - έτσι λένε το κοριτσάκι - ήταν πολύ χαρούμενη.

διασκευή
Ρούλα Ιωαννίδου - Σταύρου

Ποιους αγαπώ

Τώρα θέλετε να πω
ποιους στον κόσμο αγαπώ;
Αγαπώ τη μητερούλα,
μα και τον μπαμπά πολύ,
τ' αδερφάκια, τη γιαγιά μου,
τον καλό μου παππουλή.

Αγαπώ και τα παιδάκια
στο σχολειό μου που πηγαίνω
τη δασκάλα, τη νονά μου,
κάθε πλάσμα, ας είν' και ξένο.

Κι όλα τα παιδιά του κόσμου
άσπρα, κίτρινα, μαυράκια.
Να 'τανε μ' όλα να παίζω
και να λέω τραγουδάκια.

Ευγ. Παλαιολόγου-Πετρώνδα

Όταν κάνουνε πόλεμο

Όταν κάνουνε πόλεμο
η γη έχει πονόλαιμο,
πονάει η καρδιά της
και κλαίνε τα παιδιά της.

Ενάντια στον πονόλαιμο
στον πόνο και στον πόλεμο
υπάρχει μια ασπιρίνη
άνθρωποι πέστε: ΕΙΡΗΝΗ.

Γιώργος Μαρίνος

9

Οι συλλογές των παιδιών

Κοσμά, πώς πήγε σήμερα το σχολείο;

Πολύ καλά, μπαμπά. Ξέρεις σήμερα φτιάξαμε μια ομαδική συλλογή.

Τι συλλογή ήταν αυτή;

Συλλογή από φύλλα.

Τι φύλλα έχει η συλλογή σας;

Πάρα πολλά. Φύλλα δέντρων αλλά και λουλουδιών. Η Ελευθερία είπε ότι θα φέρει τη συλλογή της αύριο. Μπαμπά, να πάω κι εγώ τη δική μου;

Μα και βέβαια. Να την πας Κοσμά.

Στην τάξη

Ελευθερία: Κυρία, έφερα, τη συλλογή μου. Έχει γραμματόσημα απ' όλο τον κόσμο, από την Αυστραλία, τις Ηνωμένες Πολιτείες, τον Καναδά, την Αργεντινή, την Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ολλανδία και άλλες χώρες.
Δασκάλα: Πολύ ωραία, Ελευθερία. Εσείς παιδιά, τι φέρατε;
Κοσμάς: Εγώ, κυρία, έφερα μια συλλογή από κοχύλια. Τα μάζεψα πέρυσι το καλοκαίρι από την παραλία.
Αντώνης: Κυρία, κυρία...
Δασκάλα: Μη φωνάζεις Αντώνη, σε παρακαλώ. Περίμενε τη σειρά σου...
Δασκάλα: Εσύ, Ισμήνη, δεν έχεις συλλογή;
Ισμήνη: Εγώ, κυρία, κάνω συλλογή από κούκλες και δεν μπορούσα να τις φέρω στην τάξη. Είναι κούκλες μελαχρινές, ξανθιές με γαλάζια μάτια, μαύρες με σγουρά μαλλιά. Κούκλες με υπέροχα φορέματα, κούκλες απ' όλο τον κόσμο.
Άννα: Κυρία, έφερα μια συλλογή από χαρτοπετσέτες. Οι περισσότερες είναι από πάρτι γενεθλίων.
Αντώνης: Κυρία, κυρία, ο αδερφός μου κάνει συλλογή αυτοκινήτων!

Αυτά είναι μερικά από τα γραμματόσημα που έχει η Ελευθερία στη συλλογή της. Τα κοιτάζω και λέω τι δείχνουν.

10

Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά

Ναι, μαμά, τις έγραψα όλες.

Κοίταξε το ημερολόγιο.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
18

Σήμερα είναι 18 Δεκεμβρίου. Χριστούγεννα έχουμε στις 25.

1
Μπαμπά, κοίτα ένα όμορφο χριστουγεννιάτικο δέντρο! Εμείς πότε θα στολίσουμε το δικό μας;
2
Τι λες για την Παρασκευή;
3
Α! Πολύ ωραία. Έχουμε στολίδια;
4
Ναι Ισμήνη, έχουμε πολλά.
5
Θέλω όμως κι ένα αστέρι. Να, σαν κι αυτό.
6
Ε! τότε πάμε να πάρουμε ένα.

Ποίημα

Να το δέντρο στολισμένο
φουντωτό, καμαρωτό.
Να το δέντρο στολισμένο
στο σαλόνι τ' ανοιχτό.

Πώς μ' αρέσει,
πώς μ' αρέσει
τι μεγάλη ομορφιά
για να δω τι θα μου πέσει
απ' τα πλούσια κλαριά.

Στέλιος Σπεράντζας

Έθιμα των Χριστουγέννων, της Πρωτοχρονιάς και των Φώτων

Την παραμονή των Χριστουγέννων τα παιδιά λένε τα κάλαντα.

Το πρωί όλοι πηγαίνουν στην εκκλησία.

Χριστουγεννιάτικο τραπέζι

Το μεσημέρι κάθονται στο χριστουγεννιάτικο τραπέζι. Τρώνε γαλοπούλα ή γουρουνόπουλο και χριστουγεννιάτικα γλυκά: κουραμπιέδες, δίπλες, μελομακάρονα.

31
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

Την παραμονή
της Πρωτοχρονιάς,
στις 31 Δεκεμβρίου,
ο Άγιος Βασίλης
φέρνει δώρα στα παιδιά.

1
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

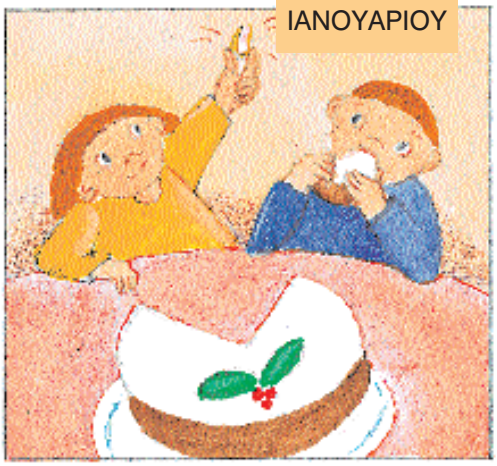

Ανήμερα την Πρωτοχρονιά
κόβουμε την πίτα
και ο τυχερός της χρονιάς
κερδίζει ένα χρυσό νόμισμα.

5
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

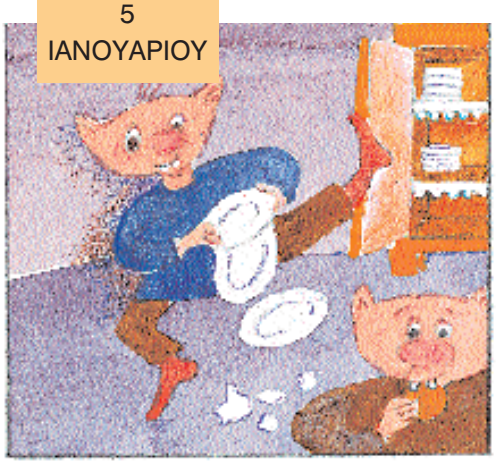

Την παραμονή των Φώτων
οι καλικάντζαροι κάνουν
στο σπίτι αταξίες,
τρώνε δηλαδή τα γλυκά,
σπάνε πιάτα,
ρίχνουν ζάχαρη κάτω.
Φεύγουν τα ξημερώματα
των Φώτων.

6
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ

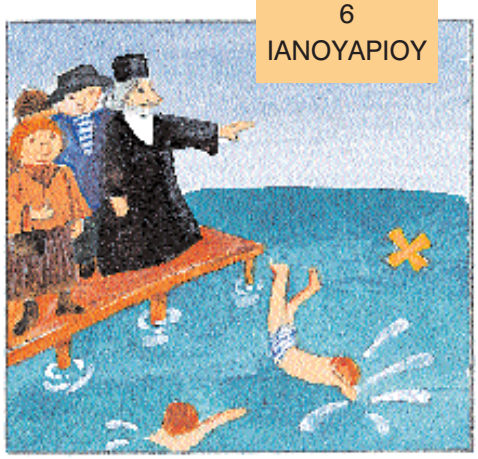

Τα Φώτα γιορτάζουμε
τη βάφτιση του Χριστού.
Στην Ελλάδα ο παπάς πάει
στην παραλία και ρίχνει
το σταυρό στη θάλασσα.
Πολλοί νέοι πέφτουν για
να τον πιάσουν. Αυτός που
θα πιάσει το σταυρό έχει
τύχη όλο το χρόνο.

Ευαγγελία Γεωργαντζή, Αστερίας 1β, Ελληνικά για παιδιά, Αθήνα, εκδ. Σ.Μαυρούλια-Ε.Γεωργαντζή, 1997.

Έρχονται Χριστούγεννα

Έρχονται Χριστούγεννα
κι όλη γύρω η πλάση
με χαρά ετοιμάζεται,
για να τα γιορτάσει.

Ντύθηκαν στα κάτασπρα
και βουνά και κάμποι
κι έν' αστέρι ολόλαμπρο
απ' τα ουράνια λάμπει.

Οι τρεις Μάγοι κίνησαν
το Χριστό να βρούνε
και στους δρόμους χαρωπά
κάλαντ' αντηχούνε.

Οι εκκλησιές στολίστηκαν,
λάμπουν τ' αγιοκέρια.
Έρχονται Χριστούγεννα,
δώστε όλοι τα χέρια! ...

Χάρης Σακελλαρίου

Φτάσαν οι γιορτές

Φτάσαν οι γιορτές
Του σχολειού οι διακοπές.
Όλα τα παιδάκια έχουμε χαρά.
Ήρθαν τα Χριστούγεννα
κι η Πρωτοχρονιά.

Τόπια, ζωγραφιές
και κουκλίτσες χαρωπές
βλέπω στις βιτρίνες
και στα μαγαζιά
κι είναι αυτά για μένα
και τ' άλλα τα παιδιά.

Μαρία Κυνηγού - Φλαμουρά

Άγιος Βασίλης

Άγιος Βασίλης έρχεται,
Γενάρης ξημερώνει,
ο μήνας που μας έρχεται
το Χρόνο φανερώνει.

Την άδεια γυρεύουμε
στο σπίτι σας
να μπούμε,
στον Άγιο
με τα τρίγωνα
τα κάλαντα να πούμε.

Δημοτικό

11

Οι δώδεκα μήνες και το βαρέλι τους

Τον παλιό καιρό οι δώδεκα μήνες ήταν αδέρφια. Είχαν ένα βαρέλι γεμάτο κρασί. Το βαρέλι είχε δώδεκα πίρους. Μια μέρα είπανε να μοιράσουνε το κρασί και να πάρει ο καθένας τον πίρο του. Την ώρα που μοιράζανε, ο γέρο-Μάρτης είπε στους άλλους: “Αφήστε σ’ εμένα τον κάτω πίρο, γιατί είμαι γέροντας και δεν μπορώ ν’ ανεβαίνω ψηλά.”

Οι άλλοι τον αφήσανε. Ο γέρο-Μάρτης άνοιξε αμέσως τον πίρο του κι άρχισε να πίνει μοναχός του. Οι άλλοι φυλάγανε το μερίδιό τους.

Κάποτε όμως πήγανε κι οι άλλοι μήνες ν’ ανοίξουν τον πίρο τους για να πιούνε. Ανοίγει ο ένας, τίποτα κρασί. Ανοίγει ο άλλος, τίποτα. Κανένας πίρος δεν έβγαζε κρασί. Αλλά του γέρο-Μάρτη κάτι έβγαζε ακόμα.

Τότε κατάλαβαν πως τους γέλασε
και τους ήπιε το κρασί. Του τράβηξαν
λοιπόν ένα ξύλο, που είπε για όνομα
του Θεού.
Από τότε λοιπόν ο Μάρτης, όταν
θυμάται αυτό που έκανε στ' αδέρφια
του, γελάει, κι ο καιρός ξεσυννεφιάζει.
Όταν όμως θυμάται και το ξύλο
που' φαγε, κλαίει και τότε είναι
που βρέχει.

Λαϊκή παράδοση
από τη συλλογή Δ. Λουκάτου

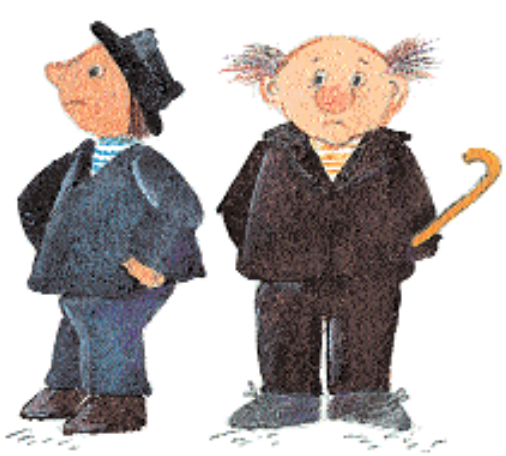

Αινίγματα

360 γερανοί, 30 περιστέρια
σε 12 φωλιές γεννούν
και σ' ενα αβγό κλωσίζουν.

Τι είναι;

(Ϛзdз̣ɱ ιο 'Ϛзлḷɱ ιο 'Ϛολο̣dΧ ο)

Ένας πατέρας κεφαλή,
δώδεκα γιοί ποδάρια.
Καθένας γιος στη ράχη του
έχει τριάντα κόρες.
Κάθε βραδιά πεθαίνει μια,
πρωί γεννιέται η άλλη.

Τι είναι;

(Ϛзdз̣ɱ ιο 'Ϛзлḷɱ ιο 'Ϛολο̣dΧ ο)

Σπαζοκεφαλιά

- Ποιο μήνα του χρόνου τρώμε
  λιγότερο φαγητό;
- Το Φεβρουάριο, γιατί έχει
  λιγότερες μέρες.

12

Τα παιδιά παίζουν τα αγάλματα

Παιδιά παίζουμε τα αγάλματα;
Ναίαιαι!!!
Ποιος θα κάνει τη «μάνα;»
Ο Κοσμάς!
Ο Γιώργος πηγαίνει πιο πέρα από τα άλλα παιδιά, κάθεται σε μια πέτρα και κλείνει με τα χέρια τα μάτια του.

Τα άλλα παιδιά παίρνουν διάφορες στάσεις, σαν να είναι αγάλματα.
Ο Κοσμάς φωνάζει: Αμίλητος, ακούνητος, αγέλαστος, και ανοίγει τα μάτια του. Σηκώνεται και πάει κοντά στα «αγάλματα».
Σε κάθε άγαλμα κάνει αστείες γκριμάτσες. Στριφογυρίζει γύρω του, προσπαθεί να το κάνει να μιλήσει, να γελάσει ή να κουνηθεί. Αν το καταφέρει, το παιδί χάνει και παίρνει τη θέση του.
Δεν τα καταφέρνει με το πρώτο «άγαλμα». Πάει στο δεύτερο, το τρίτο ....
Καθώς πάει από το ένα παιδί στο άλλο, αυτά κουνιούνται και αλλάζουν πόζες.
Αν προφτάσει και δει κάποιο να κουνιέται, αυτό «καίγεται». Παίρνει τη θέση της «μάνας».

13

Το ραδιόφωνο

Τρελαίνομαι να μιλάω. Να μιλάω ασταμάτητα. Μα η μαμά φωνάζει: ‘‘Σώπαινε πια. Μού’ σπασες το κεφάλι!’’.

Μια και δε μ’ αφήνουν να μιλάω, βάζω κι εγώ να μιλάει το ραδιόφωνο. Μα αυτό δε μιλάει, ουρλιάζει.

Κι η μαμά φωνάζει πάλι: ‘‘Σταμάτα το ραδιόφωνο. Μού ‘σπασες το κεφάλι!’’.

Στρίβω το κουμπί κι αυτό σωπαίνει.

Η μαμά λέει πως έχει πονοκέφαλο. Πρέπει λοιπόν να κάνουμε λιγότερο θόρυβο, εγώ και το ραδιόφωνο.

Τι δύσκολο πού ‘ναι να μην κάνεις θόρυβο! Βέβαια, για το ραδιόφωνο είναι εύκολο. Μόλις στρίψεις το κουμπί, εκείνο δεν μιλάει. Το στόμα μου όμως δεν έχει κουμπί! Κι η μαμά μού ‘πε σήμερα: ‘‘στρίψε επιτέλους το κουμπί στο στόμα σου!’’.

Ντόρα Γκάμπε

14

Μια αλλιώτικη εκδρομή

Σήμερα τα παιδιά θα πήγαιναν εκδρομή στον πύργο. Ο καιρός όμως τους χάλασε το πρόγραμμα. Τα παιδιά ήταν πολύ στενοχωρημένα.

Δασκάλα: Δεν πειράζει παιδιά. Θα κάνουμε σήμερα μια αλλιώτικη εκδρομή. Θα ταξιδέψουμε με τη φαντασία μας. Φανταστείτε, λοιπόν, τον πύργο και πέστε μου τι βλέπετε.

Λευτέρης: Οι τοίχοι του είναι γκρίζοι.

Ισμήνη: Βλέπω την πόρτα του πύργου.

Κοσμάς: Βλέπω στρατιώτες πάνω στις πολεμίστρες.

Στέλιος: Ποπό! Πολλοί που είναι! Να και ο στρατός από κάτω. Ντριν, ντριν ...

Δασκάλα: Το ταξίδι μας τελείωσε παιδιά. Βλέπω ότι σταμάτησε και η βροχή. Δε θα χρειαστείτε ομπρέλες στο διάλειμμα. Καλό παιχνίδι και χωρίς ζαβολιές.

Αίνιγμα:

Βέλη ρίχνει, δεν τρυπάνε,
όπου πέσουν πάνω, σπάνε.

Τι είναι;

(ɥχodɡ ɩι)

15

Το δόντι της Ισμήνης

Όλα τα δόντια μου θα φύγουν;

Βέβαια! έτσι γίνεται.
Έλα τώρα να πετάξεις
το δόντι σου
σε μια τρυπούλα,
για να το πάρει
το ποντικάκι.
Θα πούμε και
το τραγουδάκι.

Φάε ποντικέ το δόντι μου
και κάν' το σιδερένιο.
Να τρώω 'γω το κρίθινο,
κι εσύ το σιταρένιο.

Τώρα που θα 'χεις
τα καινούρια σου δόντια,
θα πρέπει να τα φροντίζεις
ακόμη περισσότερο.

Μαμά, και τώρα τα φροντίζω.
Τα βουρτσίζω κάθε μέρα.
Μας το είπε και η οδοντίατρος
που ήρθε χθες στο σχολείο μας.

Τι άλλο σας είπε;

Να μην τρώμε πολλά γλυκά,
γιατί χαλούν τα δόντια.

Άν κάνεις όλα αυτά,
θα έχεις πολύ γερά δόντια
κι ένα όμορφο χαμόγελο!

Αίνιγμα

Εχει δόντια και δοντάρες
μα δεν ξέρει να μασάει.
Μα ούτε το φαΐ τη νοιάζει
κι ούτε και ποτέ πεινάει.

Τι είναι;

(Ιμ Χιτέρα)

Διαβάζω προσεκτικά. Μαθαίνω για τα δόντια μου.

Τα πρώτα δόντια φανερώνονται από την ηλικία των έξι μηνών. Αυτά τα δόντια τα έχουμε μέχρι τα έξι ή τα εφτά μας χρόνια.

Ύστερα μας πέφτουν. Στη θέση τους βγαίνουν τα μόνιμα δόντια. Αυτά τα έχουμε για όλη μας τη ζωή.

Οι εχθροί των δοντιών

Κοιτάζω με προσοχή τις εικόνες. Μαθαίνω πώς πλένονται σωστά τα δόντια.
Μαθαίνω πώς να χρησιμοποιώ οδοντιατρικό νήμα.

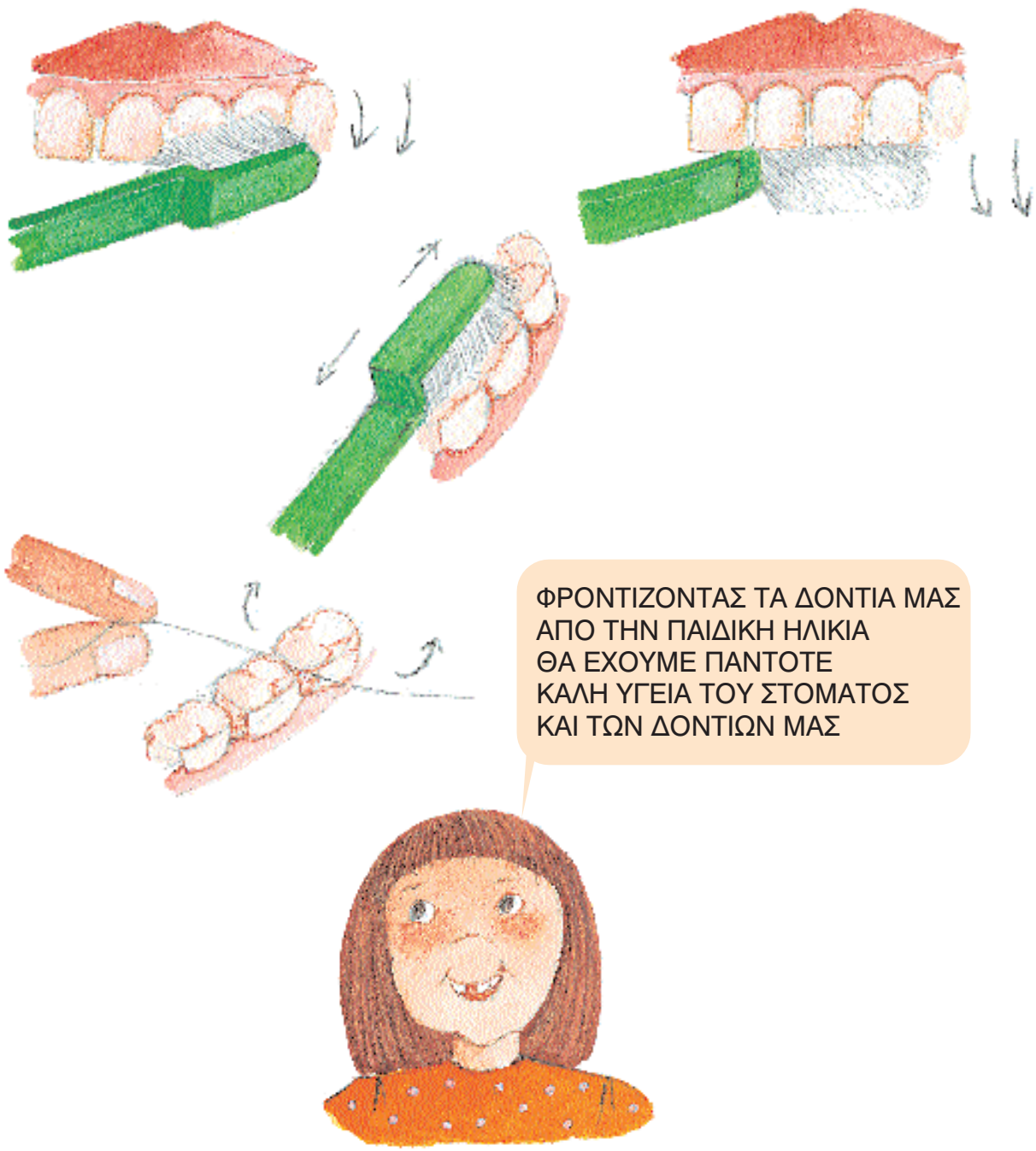

16

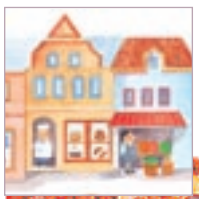

Τα μαγαζιά

Ορίστε το 34.
Μαμά, είναι τέλεια. Να τα πάρουμε.
Εντάξει, Κοσμά. Θα τ' αγοράσουμε.
Να αγοράσουμε και μια μπλούζα για την Ισμήνη.
Τι λες γι' αυτή την κόκκινη μπλούζα;
Δε νομίζω να της πηγαίνει. Α, να, να, αυτή την πράσινη θα της πάρουμε που ταιριάζει και με τα μάτια της.

Μαθαίνω τα μαγαζιά.

Παντελόνα Καίτη

Μελέτη Αιμιλία

Φαρμάκη Αλεξάνδρα

Δαχτυλίδη Κατερίνα

Παρατηρώ την εικόνα. Τι συζητούν τα δυο κορίτσια;
Λέω προφορικά.

Παιχνίδι με τα ρούχα: Τι φοράει ο φίλος σου;

Δυο μαθητές στέκονται ο ένας απέναντι στον άλλο. Για τρία λεπτά παρατηρεί καλά ο ένας τι φοράει ο άλλος. Έπειτα κάνουν μεταβολή και αρχίζει ο καθένας τους να λέει τα χρώματα και τα είδη των ρούχων που φοράει ο άλλος. Όποιος κάνει την καλύτερη περιγραφή είναι ο νικητής. Το παιχνίδι συνεχίζεται και με άλλο ζευγάρι μαθητών.

Ραπτόπουλος, Κ.Σ., Σταμάτης, Δ.Α., Χρόνης, Γ.Γ.
Από το βιβλίο: ''Η Γλώσσα μου'', Β΄ Δημοτικού, Β΄ τεύχος, Αθήνα, εκδ. Πατάκη, 1996.

Διαβάζω τις καρτέλες.
΄Υστερα λέω τι φοράει κάθε παιδί.

μπλούζα μπλε

παντελόνι κόκκινο

παπούτσια μαύρα

φούστα κίτρινη

κάλτσες άσπρες

μπλούζα πράσινη

μποτάκια μαύρα

φοράω...

φοράω...

17

Απόκριες

Πώς σου φαίνομαι;
Ω! Φοβερή η μάσκα σου.

Λευτέρη, κάτσε να σου βάψω λίγο τη μύτη.

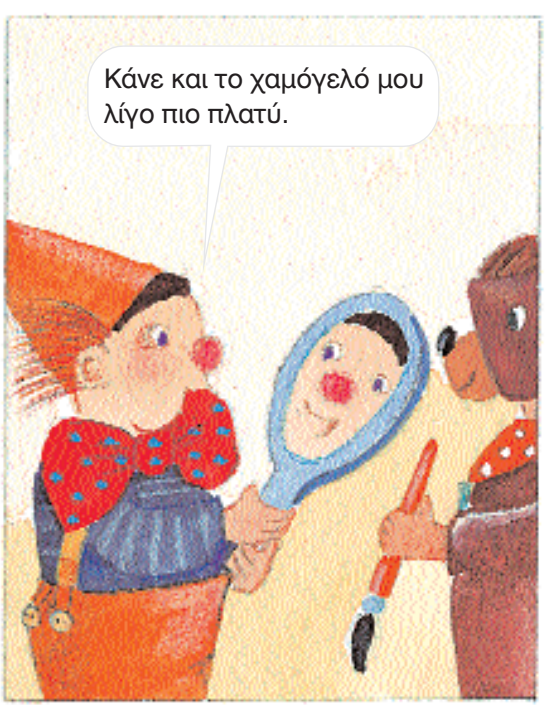
Κάνε και το χαμόγελό μου λίγο πιο πλατύ.

Πρόσκληση

Την Πέμπτη 16 Φεβρουαρίου
στις 5 το απόγευμα,
σας καλούμε να ξεφαντώσετε
μαζί μας στον αποκριάτικο χορό
του σχολείου μας.

Τα παιδιά του Ελληνικού Σχολείου

Αποκριάτικα μασκαρέματα

Έφτασε η τρελή Αποκριά.
Τα παιδιά ντύθηκαν μασκαράδες
για να γιορτάσουν το καρναβάλι.
Ο Κοσμάς ντύθηκε πυροσβέστης.
Η Ισμήνη φόρεσε μια μάσκα σκύλου και
δεν την αναγνώρισε κανείς.
Η Ελευθερία ντύθηκε κούκλα με σγουρά
μαλλιά.
Ο Λευτέρης φόρεσε μια στολή κλόουν
κι έβαψε τη μύτη του κατακόκκινη. Κρατούσε
ένα χαλασμένο κάθισμα. Καθόταν πάνω
κι έπεφτε συνέχεια.
Περπατούν στους δρόμους, παίζουν
χαρτοπόλεμο και κάνουν τους περαστικούς
να γελούν.
Τι γλέντι! Τι ξεφάντωμα!

Καρναβάλι

Ο Φλεβάρης έχει βάλει
τη σφραγίδα ‘‘Καρναβάλι’’
Κι ύστερα φωνάζει:
‘‘Εμπρός,
τώρα γλέντι και χορός!’’

Μύτες γίνονται μυτάρες
και τα αφτιά γίναν
αφτάρες
Να μαλλούρες και
γυαλάκια,
στοματάρες και
μουστάκια.

Καουμπόηδες, Χιονάτες,
με παπούτσια Γάτοι,
Γάτες,
πειρατές και βασιλιάδες,
μασκαράδες, μασκαράδες.

(.....)

Να ‘χαμε όλη τη χρονιά
χαρτοπόλεμο, παιδιά!
Μα κι Απόκριες κάθε μήνα,
μουσικές και σερπαντίνα.

Ρένα Καρθαίου

Μαθαίνω για την Καθαρή Δευτέρα:

Καθαρή Δευτέρα λέμε τη Δευτέρα μετά τις Απόκριες. Την ημέρα αυτή οι άνθρωποι βγαίνουν στην εξοχή. Τρώνε νηστίσιμα φαγητά, φρούτα και λαγάνες. Τραγουδούν, χορεύουν ελληνικούς χορούς και πίνουν κρασάκι. Την γιορτή της Καθαράς Δευτέρας τη λέμε και ‘‘κούλουμα’’. Πιο πολύ την ημέρα αυτή τη χαίρονται τα παιδιά με το πέταγμα των χαρταετών.

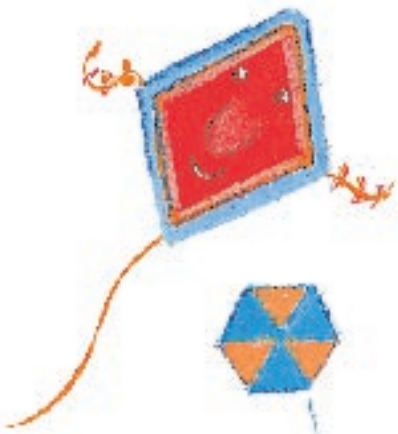

Χαρταετοί στον ουρανό

Κάθε Καθαρή Δευτέρα,
ανοιξιάτικέ μου αέρα,
στα παιδιά μας λες:
“Εντάξει,
ο αετός σας θα πετάξει”.

Φυσ’ αγέρα λεβεντιά!
Παίξε αετό με τα παιδιά.

(.....)

Φύσα λεβεντιά μου αέρα!...
Κάθε Καθαρή Δευτέρα,
των παιδιών ψυχή και νους
χαρταετός στους ουρανούς.

Ρένα Καρθαίου

18

Τα γενέθλια του Κοσμά

1

2

3

4

5

6

7

8

Κοσμά, έγραψες τις προσκλήσεις για το πάρτι σου;
Ναι, μαμά. Έτοιμες τις έχω.
Για να δω μια!
Πρόσκληση
Έχω τα γενέθλια μου. Θα κάνω πάρτι.
Σε καλώ να έρθεις να διασκεδάσουμε.
Στη διεύθυνση ..... ημέρα Σάββατο
και ώρα 5 μ.μ.
Θα περάσουμε ωραία!
Ο φίλος σου
Κοσμάς
Οι φίλοι μου θα 'ρθουν στις 5 το απόγευμα. Θα είναι, μαμά, όλα έτοιμα;
Ναι, Κοσμά. Μην ανησυχείς. Όλα θα είναι έτοιμα στην ώρα τους!

Κοσμά ετοιμάσου.
Πάρε βαθιά ανάσα.
Εφτά κεράκια
είναι πολλά
για να σβήσουν
μονομιάς.
Χρειάζεσαι δύναμη.
Για να δούμε Κοσμά.
Θα τα καταφέρεις;
Είναι εφτά τα κεριά!
Φου! Φου!
Τα κατάφερα!
Να είσαι πάντα
χαρούμενος.
Χρόνια Πολλά,
Κοσμά!
Να ζήσεις.
Να τα εκατοστίσεις,
Κοσμά.
Ευτυχισμένος!
Πάντα χαρούμενος!

Να ζήσεις Κοσμά και Χρόνια Πολλά!
Μεγάλος να γίνεις με άσπρα μαλλιά!
Παντού να σκορπίζεις της γνώσης το φως!
Και όλοι να λένε: να ένας σοφός!

Ελάτε! Εδώ έχουμε ωραία τούρτα! Όλοι να πάρετε!
Μ' αρέσουν τα γλυκά.
Κι εμένα πολύ.

Τα ποτά σας παρακαλώ. Τι θέλετε; Πορτοκαλάδα; Βυσινάδα; Χυμό μήλου;
Εγώ θέλω πορτοκαλάδα.
Εμένα μ' αρέσει ο χυμός μήλου.
Εγώ θα πιω λεμονάδα.
Εγώ πίνω χυμό μπανάνας. Μ' αρέσει πολύ!
Κι εγώ θα ήθελα χυμό ντομάτας.

19

25η Μαρτίου

Στις 25 Μαρτίου είναι διπλή γιορτή.
Γιορτάζει η Ελλάδα, γιορτάζει και
η Εκκλησία τον Ευαγγελισμό
της Θεοτόκου.
Στο σχολείο ετοιμάζουμε
μια μικρή γιορτή.
Θα στολίσουμε την τάξη
με ελληνικές σημαίες.
Μερικά παιδιά θα απαγγείλουν
ποιήματα, άλλα θα τραγουδήσουν.
Ο Βαγγέλης θα ντυθεί τσολιάς,
θα φορέσει φουστανέλα
και τσαρούχια.
Οι γονείς θα παρακολουθήσουν
τη γιορτή και θα χειροκροτήσουν.

Τα Κλεφτόπουλα

Μάνα μου τα κλεφτόπουλα
τρώνε και τραγουδάνε,
άϊντε πίνουν και γλεντάνε.
Μον ‘να μικρό, ένα μικρό
κλεφτόπουλο,
δεν τρώει, δεν τραγουδάει,
ούτε πίνει ούτε γλεντάει.
Μόν’ τ’ άρματα, μόν’ τ’ άρματά
του κοίταζε,
του τουφεκιού του λέει:
«Γεια σου, Κίτσο μου, λεβέντη.
Τουφέκι μου, τουφέκι μου
περήφανο,
σπαθί ξεγυμνωμένο
μια χαρά ‘σουν το καημένο.
Πόσες φορές, πόσες φορές
με γλύτωσες
απ’ των εχθρών τα χέρια
τα σπαθιά και τα μαχαίρια.

Δημοτικό
(διασκευή)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΟΡΤΗΣ

25η Μαρτίου Ομιλία από τη διευθύντρια του σχολείου κ. Παπαδοπούλου Αρ.

Διπλή ομορφιά
Απαγγελία από το μαθητή: Αγγελόπουλο Μ.

Κανάρης
Απαγγελία από τη μαθήτρια: Αθανασάκη Ε.

Χώμα ελληνικό
Τραγούδι από τη χορωδία του σχολείου

Του πολέμου του ‘21
Απαγγελία από το μαθητή: Δημητριάδη Γ.

Γλυκιά μου Ελλάδα
Απαγγελία από τη μαθήτρια: Ευγενοπούλου Μ.

25η Μαρτίου
Τραγούδι από τη χορωδία του σχολείου

Ελλάδα
Τραγούδι από τη χορωδία του σχολείου

Ελληνικός Εθνικός ΄Υμνος
Από τη χορωδία του σχολείου

Ελληνικοί Χοροί από διάφορα μέρη της Ελλάδας
Καλαματιανός,
Μακεδονικός
Πεντοζάλης (Κρητικός)
Κερκυραϊκός

20

Το σπίτι μας

Μαμά, λέω να γράψω γράμμα στα ξαδέρφια στην Ελλάδα. Θέλω να τους περιγράψω το καινούριο μας σπίτι.

Πολύ ωραία, Κοσμά. Θύμισέ τους ότι τους περιμένουμε το Πάσχα.

Το γράμμα ταξιδεύει

Μόναχο.
30 Μαρτίου 1999

Αγαπημένα μου ξαδέρφια,
Σας γράφω από το καινούριο μας σπίτι.
Το σπίτι μας είναι πολύ ωραίο. Είναι ένα διώροφο κτίριο. Έχει ένα μεγάλο κήπο. Στον πρώτο όροφο έχει ένα μεγάλο σαλόνι. Η μαμά μου το έχει στολίσει πολύ ωραία. Έχει και μια κουζίνα κι ένα μικρό μπάνιο.
Στο δεύτερο όροφο είναι τα υπνοδωμάτια. Το δικό μου έχει ένα πολύ μεγάλο παράθυρο. Το δωμάτιο της Ισμήνης έχει ένα μεγάλο μπαλκόνι. Οι γονείς μου έχουν το μεγαλύτερο υπνοδωμάτιο. Δίπλα είναι ένα μεγάλο μπάνιο. Στον ίδιο όροφο υπάρχει ένα μικρό γραφείο και μια βιβλιοθήκη.
Ο κήπος μας έχει πολλά δέντρα και λουλούδια. Έχει χώρο και για παιχνίδι.
Περιμένω πώς και πώς να έρθει το Πάσχα. Η θεία μου υποσχέθηκε ότι θα έρθετε και μετρώ τις μέρες. Θέλω πολύ να δείτε κι εσείς το καινούριο μας σπίτι.

Φιλάκια
Κοσμάς

Μάντεψε τι είναι.

Της αρέσουν τα βιβλία.
Τα φυλάει, τ' αγκαλιάζει
μα ποτέ της δε διαβάζει. (Μικρόβιοτρίκη)

21

Το καναρίνι της Ισμήνης

Μαμά, τι έχει
το καναρινάκι μου σήμερα;
Μήπως είναι άρρωστο;

Δεν έχει τίποτα Ισμήνη.
Το τάισες σήμερα;

Ναι, μαμά.
Του ‘βαλα κανναβούρι.

Δώσ’ του και κανένα
φυλλαράκι μαρουλιού.
Του αρέσει πολύ.

Εντάξει, μαμά. Θα του δώσω.
Μην ξεχάσεις να του πάρεις κανναβούρι,
γιατί τελειώνει όπου να ‘ναι.

Ισμήνη: Τι έχει τ' αγαπημένο μου καναρίνι σήμερα και δεν κελαηδεί;
Μητέρα: Του' βαλες νεράκι;
Ισμήνη: Και βέβαια του' βαλα. Λες να' ναι άρρωστο, μαμά;
Μητέρα: Δε νομίζω Ισμήνη. Δώσ' του και κανένα φυλλαράκι μαρουλιού.
Ισμήνη: Σε παρακαλώ, αύριο που θα πας για ψώνια, παρ' του λίγη τροφή.
Μητέρα: Να το σημειώσω για να το θυμάμαι.
Ισμήνη: Μην το ξεχάσεις μαμά! Δε θέλω να λείψει τίποτε από το καναρίνι μου.
Μητέρα: Αν θέλεις στ' αλήθεια να' ναι ευτυχισμένο, πρέπει να του δείχνεις ότι το αγαπάς. Τα πουλάκια χρειάζονται και αγάπη. Πάνω απ' όλα όμως θέλουν την ελευθερία τους.
Ισμήνη: Συμφωνώ μ' όλα όσα είπε η μαμά. Αν ομολογήσω όμως ότι συμφωνώ και με το τελευταίο, θα πρέπει ν' αποχωριστώ το φτερωτό μου φιλαράκο. Λέτε να το κάνω;

Κοιτάζω τις εικόνες και λέω τι κάνει η Ισμήνη κάθε μέρα.

Εσύ τι κάνεις κάθε μέρα;

22

Οι μέρες της εβδομάδας

Ο χορός των εφτά

Η Δευτέρα με την Τρίτη
στης Τετάρτης παν το σπίτι.
Με την Πέμπτη
κουβεντιάζουν,
την Παρασκευή φωνάζουν,
παίρνουνε και το Σαββάτο
και τραβάνε παρακάτω.
Να και η Κυριακή
από πλάι
το μαντίλι τους πετάει
κι αρχινάνε ζωηρό
της βδομάδας το χορό.

Γ. Κρόκος

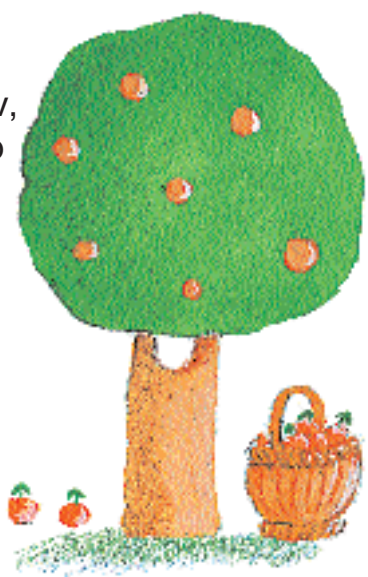

Η νεραντζούλα

Νεραντζούλα φουντωμένη,
με νεράντζια φορτωμένη.
Τη Δευτέρα τη σκαλίζω
και την Τρίτη την ποτίζω.
Την Τετάρτη και την Πέμπτη
την κλαδεύω, τη ραντίζω.
Την Παρασκευή νεράντζια
το καλάθι μου γεμίζω.
Σάββατο τα ξεφλουδίζω
και τα διπλοσυγυρίζω.
Και την Κυριακή κοπιάστε
το γλυκό να δοκιμάστε.

Δημοτικό

Ο χορός των εφτά

Καλημέρα, κυρά Δευτέρα
Πώς πάει η κυρά Τρίτη;
Πολύ ωραία κυρά Τετάρτη
Πέστε της κυρά Πέμπτης
να ’ρθει με την Παρασκευή
να χορέψουμε το Σάββατο
στην αίθουσα της Κυριακής

Διασκευή από Γαλλικό

23

Το πριόνισμα του δέντρου

Μη! μην κόβετε τα δέντρα.

Όχι, όχι! Δε σας αφήνουμε να καταστρέψετε το δέντρο.

Φύγετε αμέσως! Θέλουμε τα δέντρα! Μας αρέσουν, τ' αγαπάμε πολύ.

Ακούς εκεί να κόψουν το δέντρο!
Και να πεις πως είχε πολλά
η πλατεία ... Οκτώ ήταν όλα κι όλα
και τώρα έμειναν μονάχα εφτά.
Στην αρχή η Ισμήνη δεν κατάλαβε
τι θα γινόταν.
Μόλις το πήρε είδηση, φτερά έβαλε
στα πόδια της*! Κουδούνι για κουδούνι
δεν άφησε όπου έμεναν τα παιδιά της παρέας.
Σε λίγο, όλα σχεδόν τα παιδιά είχαν κατέβει στην πλατεία. Πολύ αργά, όμως ... Το δέντρο ήταν κιόλας πεσμένο στο χώμα.
Άφωνα απόμειναν τα παιδιά. Τότε ήταν
που τ' αποφάσισαν!
Όλοι συμφώνησαν. Κανέναν δε θ' άφηναν να κόψει απ' την πλατεία τους άλλο δέντρο.
Τα κατάφεραν! Την άλλη μέρα, όταν ήρθαν
να κόψουν και τ' άλλα δέντρα, βρήκαν τα παιδιά μπροστά τους.
Άλλα σκαρφαλωμένα στα κλαδιά, άλλα μπροστά στους κορμούς.
Τα δέντρα γλίτωσαν. Τα παιδιά νιώθουν περήφανα.

Λότη Πέτροβιτς-Ανδριτσοπούλου
(διασκευή)

** φτερά έβαλε στα πόδια της=έτρεξε πολύ γρήγορα*

Παροιμίες για τα δέντρα

Ο πλάτανος θέλει
νερό
κι η λεύκα θέλει
αγέρα.

Σαν δεις πλάτανο
και βάτο,
τρέχει το νερό
από κάτω.

Χαίρεται ο πεύκος
τις δροσιές
κι ο έλατος τα χιόνια.

Τι θα μπορούσε να πει το δέντρο σ’ αυτούς που πήγαν να το κόψουν.

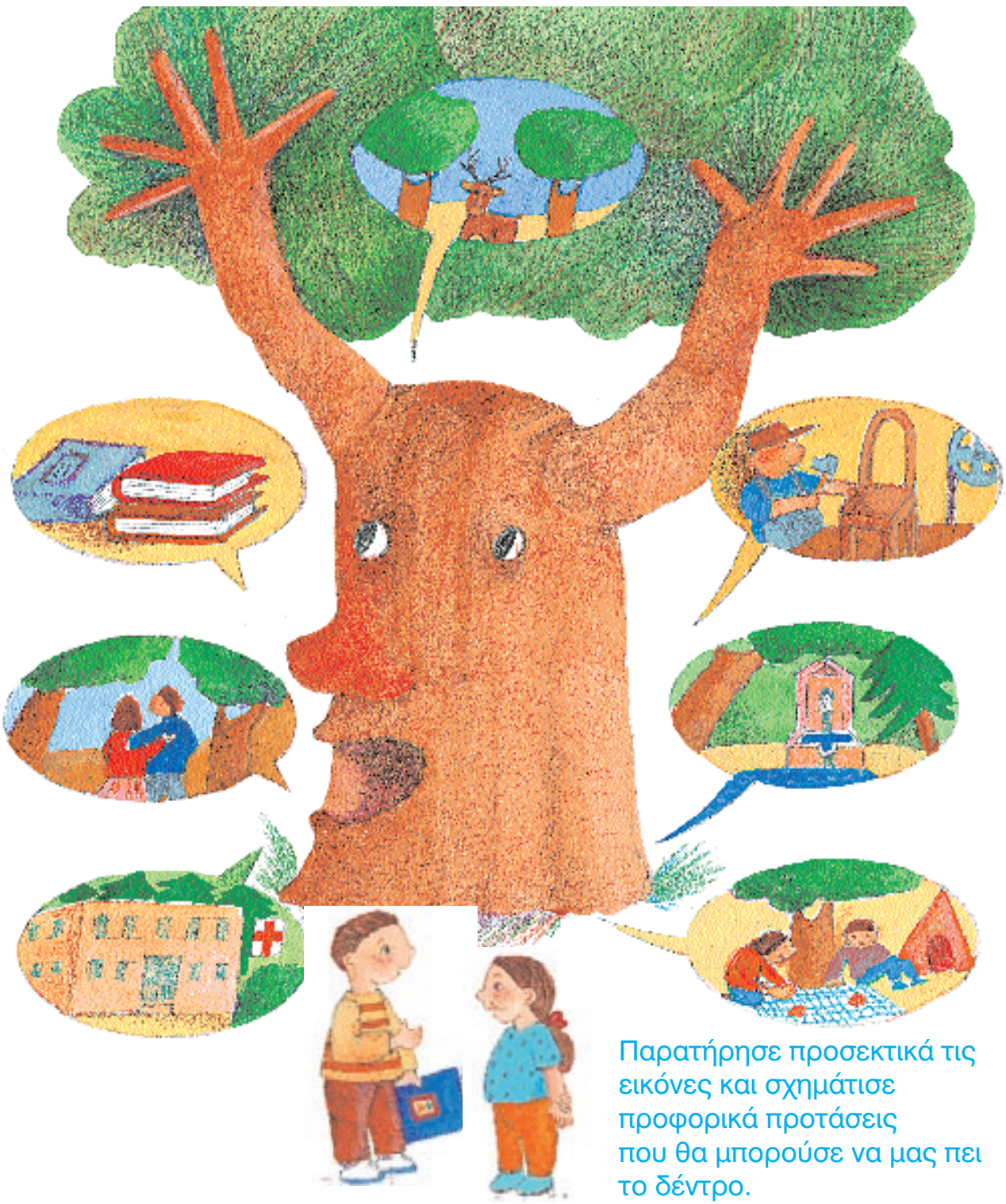

Παρατήρησε προσεκτικά τις εικόνες και σχημάτισε προφορικά προτάσεις που θα μπορούσε να μας πει το δέντρο.

Συμφωνία μ’ ένα δέντρο.

Έχω φίλο μου πιστό
ένα δέντρο φουντωτό.

Συμφωνία του ‘χω κάνει
με χαρτί και με μελάνι.

Να του δίνω εγώ νερό.
Να μου δίνει αυτό χορό.

Να του λέω σ’ αγαπώ.
Να μου δίνει τον καρπό.

Ν’ αγκαλιάζω τον κορμό του.
Να με λέει κι αδερφό του.

Και να ζήσουμε μαζί
όσο ζω κι όσο θα ζει.

Γ. Κρόκος

24

Καλώς ήρθες θεία!

Θεία: Τι βλέπω, καινούριο αυτοκίνητο;
Γιατί πουλήσατε το άλλο;
Πατέρας: Είχε παλιώσει πολύ.
Ανιψιός: Πώς ήταν το ταξίδι θεία;

Θεία: Κουραστικό, χτες πρωί-πρωί πήραμε τις βαλίτσες με το θείο και βγήκαμε στη στάση που περνάει το

Με το λεωφορείο κατέβηκα στο λιμάνι. Το ξεκίνησε το βράδυ. Όλη νύχτα ταξίδευα.

Όταν έφτασα το πρωί στον Πειραιά, πήρα ένα για το αεροδρόμιο.

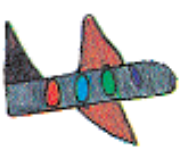

Μετά από πολλές ώρες ταξίδι το
Τώρα που είμαι κοντά σας, ησύχασα.
έφτασε εδώ.

25

Πάσχα

Α! έφτασε ο Απρίλης.
Για να δω σε πόσες μέρες
έρχονται τα ξαδέρφια μου.

ΑΠΡΙΛΗΣ						
Κ	Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Κοσμάς: Μαμά, σε 10 μέρες έρχονται τα ξαδέρφια μου.
Μαμά: Το ξέρω, Κοσμά, γιατί κι εγώ μετρώ τις μέρες.
Θα έχω κι εγώ παρέα τη θεία.
Ισμήνη: Φέτος το Πάσχα θα βάψουμε αβγά, μαμά;
Μαμά: Βέβαια, Ισμήνη. Τη Μεγάλη Πέμπτη το πρωί.
Κοσμάς: Ευτυχώς ο κήπος μας έχει πολλά λουλούδια. Ο Λευτέρης κι εγώ, θα κόψουμε μια αγκαλιά βιολέτες, πασχαλιές και τριαντάφυλλα για τον Επιτάφιο.
Ισμήνη: Κοσμά, πότε θα στολίσουμε τον Επιτάφιο;
Κοσμάς: Καημένη Ισμήνη! Ακόμα δεν έμαθες ότι τον Επιτάφιο τον στολίζουμε την Μεγάλη Παρασκευή;
Μαμά: Γιώργο, θα φροντίσεις για το αρνί; Τι θα κάνουμε; Θα το ψήσουμε φέτος στον κήπο;
Γιώργος: Μην ανησυχείς Ελένη. Τα έχω κανονίσει όλα. Η σούβλα περιμένει. Θα θυμηθούμε πάλι την πατρίδα.

Καλό Πάσχα - Καλή Ανάσταση

Ευχές

Όλος ο κόσμος εύχομαι να έχει ευτυχία,
αγάπη, ειρήνη και χαρά, ελπίδα και υγεία.

Αβγομαχία

Τώρα που φτάνει η Πασχαλιά
κάνουμε όνειρα τ' αβγά.
Θέλουν όλοι να νικήσουν,
όταν θα μονομαχήσουν.

Σ' αβγοθήκη καθισμένο
ένα αβγό είναι θλιμμένο.
Σκέφτεται να μην το σπάσουν
και το τσόφλι του χαλάσουν.

"Θα σφιχτώ όταν με βράζουν
και τα κόκκινα μου βάζουν.
Σαν το τσούγκρισμα αρχίσω
όλα τ' άλλα να νικήσω".

Με ορμή χτυπάει και θάρρος
πρώτος βγαίνει μονομάχος
και το τσόφλι όλων σπάζει
και ο κόσμος το θαυμάζει.

(.....)

Α. Διαμάντης

Πασχαλιά

Πάσχα, Πάσχα, Πασχαλιά,
με κουλούρια, με κεριά
και με κόκκινα αβγά.

Λαϊκό

26

Ένα ωραίο δώρο

Ένα ωραίο δώρο

Σήμερα η Αντρούλα ήρθε χαρούμενη στο ελληνικό σχολείο. Ο ξάδερφός της, ο Χρύσανθος, της έστειλε από την Κύπρο ένα πολύ ωραίο βιβλίο.

Είναι ένα βιβλίο με πολλές πολύχρωμες εικόνες. Μιλάει για διάφορα επαγγέλματα, δηλαδή για τις δουλειές που κάνουν οι άνθρωποι. Οι εικόνες του δείχνουν τις στολές που φορούν οι άνθρωποι στις δουλειές τους. Δείχνουν ακόμη τα καταστήματα που εργάζονται και τα εργαλεία που ο καθένας τους χρησιμοποιεί.

Η Αντρούλα έδωσε το βιβλίο στη δασκάλα. Εκείνη έδειχνε τις εικόνες στα παιδιά και συζητούσαν για πολλή ώρα.

Κάθε παιδί έλεγε δυο τρία επαγγέλματα που του άρεσαν.

Ένα αγόρι είπε ότι θέλει να γίνει αστροναύτης.

Ένα κορίτσι είπε ότι θέλει να γίνει αστυνομικός.

Εσείς παιδιά, τι θα θέλατε να γίνετε, όταν μεγαλώσετε;

Ο ζαχαροπλάστης

Έχω μέσα στην καρδιά
-μη σας φαίνεται αστείο-
όπως όλα τα παιδιά,
ένα ζαχαροπλαστείο.

Με τ' αγνότερα υλικά
-ζάχαρη και σοκολάτα-
φτιάχνω της χαράς γλυκά,
της αγάπης μαντολάτα.

Ένα γύρω τα σκορπώ
-και μ' αρέσει αυτό που κάνω-
γιατί το 'βαλα σκοπό
τους ανθρώπους να γλυκάνω.

Κι όταν όλοι τους γευτούν
-τα σορόπια και τις πάστες-
θα ζητάνε να γενούν
σαν κι εμέ ζαχαροπλάστες.

Δημήτρης Μανθόπουλος

27

Το πληγωμένο περιστέρι

Χθες ο Κοσμάς και η Ισμήνη καθώς γύριζαν από το σχολείο, βρήκαν ένα τραυματισμένο περιστέρι.

Το καημένο το περιστέρι! Είχε σπασμένη μια φτερούγα του.

Τα παιδιά έσκυψαν πάνω του ανήσυχα.

Ισμήνη: Αχ! περιστεράκι μου! Πώς έσπασε η φτερούγα σου;

Κοσμάς: Λες να είναι σοβαρό το τραύμα και να ψοφήσει;

Ισμήνη: Εγώ λέω να το πάρουμε στο σπίτι και να το φροντίσουμε.

Κοσμάς: Καλά λες. Να το πάρουμε στο σπίτι.

Τα παιδιά σήκωσαν με προσοχή το περιστέρι και το μετέφεραν στο σπίτι τους.

Κοσμάς: Μπαμπά, μπαμπά, κοίτα! Βρήκαμε στο δρόμο ένα πληγωμένο περιστέρι.

Πατέρας: Για να δω, τι έπαθε; Α! μην ανησυχείτε. Θα γίνει καλά.

Τα παιδιά μαζί με τον πατέρα τους, περιποιήθηκαν την πληγή. Έβαλαν το περιστέρι σ' ένα μεγάλο κλουβί. Το φρόντιζαν καθημερινά. Εκεί, στο κλουβί, έμεινε δυο εβδομάδες.

Όταν έγινε καλά, η Ισμήνη κι ο Κοσμάς, άνοιξαν το κλουβί και ελευθέρωσαν το φτερωτό τους φίλο.

28

Η μαμά

Η πιο γλυκιά λέξη του κόσμου είναι «μαμά»!
Η πιο όμορφη μαμά του κόσμου
είναι η δική μου!
Δεν μπορώ να κάνω χωρίς τη μαμά.
Κι η μαμά δεν μπορεί να κάνει
χωρίς εμένα.
Η μαμά με κρατάει απ' το χέρι,
όταν πηγαίνουμε στην παιδική χαρά.
Δεν πρέπει να πηγαίνω μόνη μου,
γιατί μπορεί και να χαθώ.

Σήμερα έχουμε Κυριακή. Η μαμά δεν πάει στη δουλειά.

Γι' αυτό βρισκόμαστε στο πάρκο.

Εδώ έχει πολύ πράσινο κι όλα τα χρώματα του κόσμου. Έχει πολλά λουλούδια και πολλά παιδιά.

Η μαμά κάθεται σ' ένα παγκάκι και ξεκουράζεται. Εγώ παίζω στην άμμο με τ' άλλα παιδιά. Φτιάχνουμε ένα γεφύρι κι έναν πύργο.

Η μαμά με κοιτάει και το πρόσωπό της χαμογελάει...

Διασκευή
Ντόρα Γκάμπε

Μανούλα

Μανούλα, σ' αγαπώ
και σε γλυκοφιλώ.
Για σένα τραγουδώ
ένα γλυκό σκοπό.

Να ζήσεις, να ευτυχήσεις,
μανούλα μου χρυσή.
Σου τραγουδώ με αγάπη
κι ένα γλυκό φιλί.

Φιλίσα Χατζηχάννα

Πρόβλημα

Της μάνας μου η μάνα
και του μπαμπά μου η πεθερά
κι εμένα η γιαγιά μου,
πόσα αφτιά έχουν;

Λαϊκό

29

Η βάφτιση

Να το βαφτίσουμε στην Ελλάδα;

Μητέρα: Τι λέτε, να βαφτίσουμε τον μπέμπη μας στην Ελλάδα ή εδώ;
Πατέρας: Εσύ τι λες;
Μητέρα: Εγώ λέω να τον βαφτίσουμε στην Ελλάδα, για να χαρούν και οι δικοί μας.
Μαρία: Κι εγώ θέλω να τον βαφτίσουμε στην Ελλάδα. Να κάνουμε και κανένα μπάνιο.
Πατέρας: Σκεφτήκαμε όμως πως πρέπει να κάνουμε ένα μεγάλο ταξίδι μ' ένα μωρό παιδί;

Πώς νομίζετε ότι συνεχίστηκε ο διάλογος;

Στην εκκλησία

Βαφτίζουμε τη μπέμπα μας;

Βάλε τις εικόνες
στη σωστή σειρά
και πες την ιστορία.

30

Η χελώνα και ο αετός

Με τα νύχια του την παίρνει και στον ουρανό τη φέρνει.

Άσε με, αετέ μου, τώρα.

Η χελώνα κι ο αετός

Μια χελώνα χιλιοπαρακαλούσε έναν αετό
να της μάθει να πετάει.
Άδικα ο αετός προσπαθούσε να της εξηγήσει ότι
αυτό δε γινόταν γιατί δεν είναι στο φυσικό της
χελώνας να πετάει... Αλλά εκείνη, αντί να κάτσει
να συλλογιστεί τα λόγια του και να σταματήσει,
όλο και περισσότερο τον παρακαλούσε.

Την άρπαξε λοιπόν κι αυτός με τα νύχια του
και ανέβηκαν ψηλά.
«Πετάω! Πετάω!» φώναξε η χελώνα και ο αετός
την άφησε.

Κι η χελώνα έπεσε στα βράχια και τσακίστηκε.

Η χελώνα κι ο αετός

Μια φορά κι έναν καιρό,
η χελώνα τον αετό
κλαίγοντας παρακαλάει,
να τη μάθει να πετάει.

«Να πετάξεις, δεν μπορείς,
είσαι συ παιδί της γης»,
λέει ο αετός σοφά.
Μα η χελώνα τ' απαντά.

«Αν με σήκωνες ψηλά,
θα πετούσα μια χαρά!»
Με τα νύχια του την παίρνει
και στον ουρανό τη φέρνει.

Άσε με, αετέ μου, τώρα,
που 'χω πάρει όλη τη φόρα!
Κι η χελώνα από ψηλά
Στους γκρεμούς κατρακυλά.

Η χελώνα

Μια χελώνα ταξιδεύει
μέσα κι έξω το κεφάλι
με ταχύτητα μεγάλη.

Τ' αγεράκι τη ζηλεύει.
Πόπο γρήγορο ποδάρι!
Και θα πάει και στο φεγγάρι.

Γ. Κρόκος

Αινίγματα

Γεννά αβγά,
πουλί δεν είναι.
Πόδια έχει,
σιγά τρέχει.

Τί είναι;

Η χελώνα

Μια φορά κι ένα καιρό
Έστησ' ο λαγός χορό.
Κι τ' αηδόνι τραγουδούσε
κιόλοι εθαύμαζαν εκεί.

Μια χελώνα τον θωρεί
και ζηλεύει και θαρρεί,
πως χορό κι εκείνη ξέρει.
Και φωνάζει στο λαγό
Έλα πιάσεμ' απ' το χέρι
να σ' ακολουθώ κι εγώ.

Ο λαγός καιρό δεν χάνει.
Απ' το χέρι της την πιάνει.
Και χορεύοντας πηγαίνουν.
Και τη σέρνει και γελά
Μα η χελώνα φορτωμένη.
Πέφτει και κατρακυλά

Αινίγματα

Σιγανή,
σιωπηλή
το σαμάρι
κουβαλεί.

Τί είναι;

Περιεχόμενα

1.
Μάθημα Ελληνικών.
σελ. 6 - 7

2.
Ο Καραγκιόζης
και οι αγκινάρες του πασά.
σελ. 8

3.
Ένα ατύχημα.
σελ. 9 - 10 - 11

4.
Το μωρό μας.
σελ. 12 - 13

5.
Η μαμά άργησε.
σελ. 14 - 15

6.
Ο πατέρας,
η μητέρα κι εγώ.
σελ. 16 - 17

7.
28η Οκτωβρίου.
σελ. 18 - 21

8.
Πόλεμος ή ειρήνη;
σελ. 22 - 23

9.
Οι συλλογές των παιδιών.
σελ. 24 - 25

10.
Χριστούγεννα -
Πρωτοχρονιά.
σελ. 25 - 31

11.
Οι δώδεκα μήνες
και το βαρέλι τους.
σελ. 32 - 33

12.
Τα παιδιά παίζουν
τα αγάλματα.
σελ. 34

13.
Το ραδιόφωνο.
σελ. 35

14.
Μια αλλιώτικη εκδρομή.
σελ. 36 - 37

15.
Το δόντι της Ισμήνης.
σελ. 38 - 41

Περιεχόμενα

16.
Τα μαγαζιά.
σελ. 42 - 47

17.
Απόκριες.
σελ. 48 - 51

18.
Τα γενέθλια του Κοσμά.
σελ. 52 - 55

19.
25η Μαρτίου.
σελ. 56 - 57

20.
Το σπίτι μας.
σελ. 58 - 59

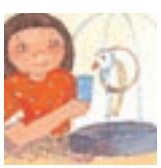

21.
Το καναρίνι της Ισμήνης.
σελ. 60 - 62

22.
Οι μέρες της εβδομάδας.
σελ. 63

23.
Το πριόνισμα του δέντρου.
σελ. 64 - 67

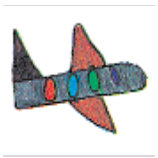

24.
Καλώς ήρθες θεία.
σελ. 68 - 69

25.
Πάσχα.
σελ. 70 - 71

26.
Ένα ωραίο δώρο.
σελ. 72 - 73

27.
Το πληγωμένο περιστέρι.
σελ. 74 - 75

28.
Η μαμά.
σελ. 76 - 77

29.
Η βάφτιση.
σελ. 78 - 80

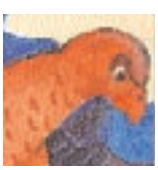

30.
Η χελώνα και ο αετός.
σελ. 81 - 83

- Η ιδέα και μέρος των κειμένων των ενοτήτων 1, 2, 5, 24 και 29 είναι παρμένα από το βιβλίο ''Γεια σας παιδιά'' που κατασκευάστηκε με ευθύνη του καθηγητή Μιχάλη Δαμανάκη στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και εκδόθηκε από τον ΟΕΔΒ.